

ทางรอดประเทศไทย : เปลี่ยนระบบการเรียนรู้

● นำเสนอเมื่อ 3 มี.ค. 2559

จะปฏิรูปประเทศไทยให้สำเร็จ ต้องปฏิรูปการศึกษาก่อน
คนส่วนใหญ่เชื่อมั่นอย่างนั้นแต่ประเทศไทยก็ผ่าน “การปฏิรูปการศึกษา”
ตามแนวของรัฐบาลในอดีตมามากแล้ว กลับไม่ค่อยเห็นประสิทธิผลเท่าใดนัก

จึงจำเป็นจะต้องทบทวนว่า “การปฏิรูปการศึกษา” ตามแนวทางของ “รัฐ” นั้น ถูกต้องหรือไม่ ?
รัฐบาลในอดีตเคยดำเนินการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ โดยเริ่มจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540
และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติขึ้นมาเป็นครั้งแรก ซึ่งได้ประกาศใช้เมื่อปี พ.ศ.2542
รวมทั้งเกิดกฎหมายประกอบขึ้นมาอีกหลายฉบับ โดยมีความมุ่งหวังว่าการศึกษาของไทยจะได้รับการปฏิรูปในทุก
ๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นโครงการสร้างการบริหาร การกระจายอำนาจ
ตลอดไปจนถึงสาระที่สำคัญที่สุดของกระบวนการปฏิรูป อันได้แก่การปฏิรูปการเรียนรู้ ทั้งนี้
เพื่อเตรียมสังคมไทยเข้าสู่โลกยุคใหม่ โดยมุ่งสร้างทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพสูง และทุนทางปัญญา
ที่จะนำประเทศให้ยู่รอดในสังคมใหม่ที่มีความรู้เป็นปัจจัยหลักของทั้งระบบเศรษฐกิจ และสังคม
แต่นับจากการประกาศใช้กฎหมายสำคัญเหล่านั้นมาจนถึงปัจจุบัน กลับปรากฏว่า
การศึกษาไทยก็ยิ่งเต็มไปด้วยปัญหา เช่น คุณภาพการศึกษาพื้นฐานตกต่ำ ,

ปัญหาของการปฏิรูปโครงสร้าง , ปัญหาของครู , ปัญหาการขาดแคลนบัณฑิตแต่บัณฑิตก็ยังไม่ทำงาน
, คุณภาพอุดมศึกษา/ปริญญาเฟ้อ , การขาดวิจัยและพัฒนา ขาดนวัตกรรม เป็นต้นแนวทางการแก้ไข ปรับปรุง
การศึกษาของรัฐนั้น แก้ปัญหารากฐานดังตัวอย่างข้างต้นไม่ได้
เพราะระบบการศึกษาที่รัฐใช้เป็นการศึกษาแบบอุตสาหกรรม เป็นการศึกษาแบบกลไก แยกส่วน
และลดทอนการเรียนรู้ ไม่ได้เอา “ชีวิต” ของทุกคนเป็นตัวตั้ง

การเรียนรู้มัน ต้องเป็นการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาชีวิต ต้องช่วยให้ทุกคน “พึ่งตนเองได้”
เมื่อทุกคนพึ่งตนเองได้ ประเทศไทยก็จะพึ่งตนเองได้การเรียนรู้เพื่อการปฏิรูปประเทศไทย เพราะ
“พึ่งตนเองคือเป้าหมาย หัวใจคือการเรียนรู้” หากไม่มีการเรียนรู้ การพึ่งตนเองก็ไม่เกิด
เพราะสังคมวันนี้ตนเองใช้ความรู้จึงจะอยู่รอด

การพัฒนาที่ผ่านมาไม่ได้มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของพลเมืองชั้นล่าง
เป็นการพัฒนาที่เปิดโอกาสให้กับกลุ่มชนที่ใดเปรียบในสังคม
สังคมไทยตึงต้อยพัฒนาและวนเวียนอยู่ในวงจรอุบาทว์ของอำนาจทางกิเมื่อ ประชาธิปไตยไม่เกิด
แมจะมีเลือกตั้ง เพราะประชาธิปไตยคือการปกครองตนเองของประชาชน ซึ่งจะเกิดขึ้นได้เมื่อประชาชนมีความรู้
มีการศึกษา มีการพัฒนาจิตสำนึกในการพึ่งพาตนเอง

สังคมไทยต้องปฏิรูปตนเองจาก “สังคมอำนาจ + เงิน” ไปสู่ “สังคมความรู้”

เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นสังคมที่เชื่อว่าความรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการพัฒนา ความรู้ต้องเป็นฐาน
ความรู้ต้องเป็นเครื่องมือหลัก

ปฏิรูปการศึกษาต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์การศึกษาใหม่ สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ใหม่
สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ใหม่ จัดกระบวนการเรียนรู้ใหม่
เพื่อจะได้ตอบโจทย์อันเป็นเงื่อนไขข้อแรกของการปฏิรูปประเทศไทย คือเรียนอย่างไรคนจึงจะพึ่งพาตนเองได้
การศึกษาแบบไหนจึงจะช่วยให้ประเทศไทยพึ่งตนเองได้

ที่มา [สยามรัฐ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2559](#)